Kalbe dokunan bir film: Taniel

HABER VE FOTOĞRAFLAR: SARKİS GÜREH

Ermenice edebiyatın önemli isimlerinden Taniel Varujan, 135. doğum gününde İstanbul'da bir film gösterimi ve bir kitapla anıldı. Hrant Dink Vakfı Havak Salonu'nda 19 Nisan'da yapılan etkinlikte Yönetmenliğini Garo Berberyan'ın yaptığı Taniel adlı kısa filmi ilk kez İstanbul'da gösterildi. Ayrıca Varujan'ın Hatsin Yerkı (Ekmeğin Şarkısı) adlı kitabı, Türkçede ilk kez Aras Yayıncılık tarafından Ohannes Şaşkal'ın çevirisiyle yayımlandı.

24 Nisan 1915'te tutuklanan aydınlar arasında olan Taniel Varujan'ın son günlerini konu alan filmde Varujan'ı İstanbullu genç sanatçılardan Yeğya Akgün seslendiriyor. Çekimleri Gümrü'de yapılan filmde İngilizce anlatımları ve film için yazılan şiiri ünlü aktör Sean Bean seslendiriyor.

Gösterimin ardından Akgün ve Lara Narin, Taniel Varujan'ın yaşamından önemli sahneleri anlatan bir sunum yaptı. Narin ve Akgün, küçük yaşta kaybettiği babasıyla son konuşması, eşi Araksi'ye

olan aşkı şairin mektupları ve şiirleri üzerinden aktardı.

Ardından Filmin yönetmeni Garo Berberyan, filmin şiir prodüktörü Tatevik Ayvazyan ile Hatsin Yerkı (Ekmeğin Şarkısı) şiirini Türkçeye kazandıran Ohannes Şaşkal ve edebiyat eleştirmeni Sevan Değirmenciyan'ın katıldığı bir panel düzenlendi.

Panelde konuşan Berberyan, Hümanist bir hikâye ve insanların kalbine dokunan ve politik olmayan bir film yapmak istediğini söyledi. Filmi daha çok Ermeni olmayanları düşünerek çektiğini ifade eden Berberyan, "İstanbul'da çekmek istedik ama bir Türk yapımcı bana bunun imkânsız olduğunu söyledi. Eski binalar ve tren istasyonu olduğu için çekimleri Gümrü'de yaptık. Varujan'ın sesinin Batı Ermenicesi olmasını istedik, Yeğya Akgün de bunu çok iyi başardı. Varujan'ı çok iyi aktardığını düşünüyoruz. Bu sadece bir film projesi değil geçmiş ve tarih var bu filmde bu yüzden bizim için duygusal anlamı çok" diyerek düşüncelerini ifade etti.

Sevan Değirmenciyan ise siyasi nedenlerden ötürü yakın zamana kadar İstanbul'da Taniel Varujan hakkında konuşmanın zor olduğunu, ders kitaplarında adının dahi yazılamadığını dile getirerek konuşmasına başladı. Varujan'ın, Mıkhitarist Okullarda eğitim aldığını bu yüzden filolojiye ve tarihe önem verdiğini söyleyerek, "O, bir akademisyenden farklı olarak şiirlerinde tarihi, dil üzerinden edebi bir anlatımla yeniden yaratır" dedi.

Çevirmen Ohannes Şaşkal, kitabı iki yılda tercüme ettiğini belirttiği konuşmasında, 1915'te tutuklandığında el konan şiirlerinin nasıl kurtarıldığını anlattı: "Kurtarılışının üzerinden yüz yıl, ilk yayınlanışının üzerinden 98 yıl geçti ama şiirler değerinden hiçbir şey yitirmedi. Bu onun ne büyük bir şair olduğunu gösteriyor."

EKMEĞİN ŞARKISI

1915 öncesinde Ermenice edebiyatın en büyük şairlerinden biri olan Taniel Varujan, halkının yaşantısını şiir sanatının en yüksek zirvelerine ulaşan eserleriyle anıtlaştırmıştır. 24 Nisan 1915 akşamı İstanbul'daki evinde tutuklandığında polis tarafından el konan evrakı arasında yer alan ve maceralı bir şekilde kurtarıldıktan sonra ancak 1921'de yayımlanabilen Hatsin Yerkı (Ekmeğin Şarkısı), onun köy yaşamını lirik bir üslupla ölümsüzleştiren şiirlerinden oluşan destansı eseridir. Dizeleriyle Anadolu'da yaşayan Ermeni çiftçiye, köylüye, rençbere, ancak sadece insana değil, hayvanlara, iş aletlerine, bir çiğ damlasına dahi can ve ruh veren Varujan, hayatı her gün yeniden yaratanların ve onların yaşam kaynağı ekmeğin şarkısını, daha önce hiç söylenmemiş ve daha sonra hiç söylenmeyecek bir şekilde söyler Ekmeğin Şarkısı'nda. Türkçede ilk kez Ohannes Şaşkal'ın büyük emek eseri, ustalıklı çevirisiyle yayımlanan kitap, Aras Yayıncılık tarafından aynı zamanda Ermenice olarak da, 1921'deki yayımın tıpkıbasımıyla okura sunuluyor. Φ

Kaş Galerisi'nde "Sanat Yolu"

Dünya Sanat Günü olarak kutlanan ve aynı zamanda da Leonardo Da Vinci'nin doğum günü olan 15 Nisan'da "Sanat Yolu" adlı karma sergi Caddebostan Kaş Sanat Galerisi'nde sanatseverlerle buluştu. Sinan Yenilmez'in desteği ve Sibel Tetik organizasyonu ile açılan sergide günümüzün klasik ve modern sanatı temel alan eserleriyle tanınan sanatçılar yer aldı. 33 sanatçı arasında yer alan Hrasun Sergio ve Karin Cincioğlu'nun resimleri de büyük beğeni topladı.